

tem oziru ni najmanjše slobode, ker nikdar nismo slobodni v tem, ali naj resnico priznavamo ali ne. Ako pa ni resnična, tedaj jo je treba zavreči, in tu zopet ni več nikake slobode. Da bi naša krščanska vera dajala komu slobodo, naj jo ali sprejme ali zavrže, naj slobodno misli, tega ne more trditi noben pameten človek. In zato pravimo resnično in ne absurdno, da borba za slobodo mišljenja v Aškerčevem zmislu ni krščanska in ne more biti krščanska. Tudi Aškerčeva borba za socialno slobodo ni krščanska. Tega danes ne dokazujemo, a dokažemo pozneje, ako bo kdo zahteval tak dokaz. Ako pa pravimo, da one pesmi niso krščanske, ne trdimo s tem tudi (kakor se zdi gospodu Aškercu), da ima krščanstvo namen: vzgajati sužnje, avtomate in marijonete. Krščanstvo vzgaja dobre kristijane, ka-

teri ljubijo in molijo Kristusa kot Boga in človeka v jedni osebi, pa verujejo njegovemu nauku tako trdno, da so pripravljeni vsak trenutek umreti zanj, ako treba, nikar pa, da bi jim Kristusa častiti ne bilo nič več vredno kakor po mohamedansko moliti Alaha. Kristijan ni suženj, ni avtomat in marijoneta, pa tudi ni vetrnjak, ki se suče za dobičkom, ali za novimi in modernimi nazori; ni napuh-njenec, ki bi svojo pamet čislal bolj kakor božje razodetje; ni veseljak, ki bi hotel uživati slasti tega sveta; ni mož, kateremu je jedino pravo stališče humaniteta: kristijan je slobodoljuben, ker srce njegovo je prosto, saj ne pozna sile, pa tudi močno, ker ima neizcrpljivo moč v svoji trdni veri, v neomahljivem prepričanju in zupanju.

(Dalje.)

Razne stvari.

Doma in po svetu.

IV.

Prva polovica sedanjega leta je bila jako viharja. Nekateri pojavi, katere smo opazovali ob novem letu, so že dozoreli. Državni zbor v *Avstriji* je zaključen: nemška manjšina je bila tako nestrpna, da ga je vlada morala preložiti. Zanimivo je, da smo si Slovenci z Rusini in Hrvati osnovali skupno „slovansko-krščansko zvezo“. — Končana je tudi *grško-turška vojska*. Grki so premagani in sedaj pričakujejo, da se velevlasti za nje pobotajo s Turki. V početku je ves krščanski svet čutil z Grki, ki so se vzdignili za zatiranje brate na Kreti. Pa vedna nesreča grške države — pravi neki državnik — je ta, da se je prehitro napila novodobne kulture. Nebrojno akademičnega izobraženih ljudi, ki ne morejo dobiti službe, je vedna nevarnost za državni red. Ti ljudje, voditelji tako imenovane narodne zveze, so hoteli porabiti to priliko, da uničijo prestol ter ustanovijo ljudovlado, v kateri bi glavno korist imeli sami. Zato so hujskali ljudstvo v boj, predno je našlo zaveznikov in predno je bilo pripravljeno. Veselo znamenje je, da sta si *avstrijski cesar in ruski car* obljubila, da bodeta vzajemno postopala v vprašanju orijentaliskem. Ta jedinstvo med obema mogočnima državama je tudi poročstvo, da se še ohrani svetovni mir in se prepreči nadaljnja vojska. Jedna nevarnost je tako odstranjena. So pa še druge, ki preté Evropi. Prva je silni razvoj *socijalne demokracije*. Neki francoski list je sestavil v tem oziru zanimivo statistiko. L. 1893. so imeli socijalni demokratje na Nemškem 48 državnih poslancev, 41 časnikov-dnevnikov, 123 drugih listov; na Francoskem 62 poslancev,

78 listov; na Laškem 19 poslancev, 33 listov; na Danskem 9 poslancev, 6 listov; v Belgiji 29 poslancev, 5 dnevnikov in mnogo drugih listov. V Avstriji so imeli že l. 1893. 65 listov; letos pa so si priborili pri zadnjih volitvah do 15 poslancev. Te številke jasno govoré. — Druga nevarnost pa preté Evropi od vshoda. Zgodovina pripoveduje, kako so često v prošlih časih iz Azije drčili bojaželjni rodovi v Evropo, ter po mnogih krajih z ognjem in mečem zatrli vsako omiko. Sedaj pa vzhod ne straši z bojevitimi četami, pač pa z neizprosno konkurencijo na gospodarskem polju. Menimo neizmerno *kitajsko* in *mlado japonsko državo*, ki se pripravljata na gospodarski boj z Evropo. Kitajski trgovci in delavci izpodrivajo bolj in bolj evropske naseljence po vseh ozemljih Tihega morja. Še celó premetení Amerikanci so morali proti vseljevanju Kitajcev izdati ostre zakone. Jednako se svojih učiteljev otesajo tudi Japonci, ki so si nepričakovano hitro prisvojili novodobno kulturo. Obrt in trgovina na Japonskem neizmerno napredujeta. L. 1883. je bilo ondí samo 83 tvornic, leta 1893. pa že 1163. L. 1872. so zgradili Evropci prvo železnico, dolgo 18 angleških milj, leta 1895. pa so imeli Japonci že več železnic, v dolgosti 2245 milj, vse v svojih rokah, z domačimi delavci in uradniki. Z mnogimi izdelki, kateri so se prej vozili iz Evrope, že sedaj zakladajo Japonci sosedne Kitajce. Japonski delavec je boljši od evropskega. Živi priprosto, ne pozna skoro nikakih potreb ter ni nič manj razumen. V mnogih strokah so že od nekdanj Japonci prekašali Evropece. Tudi izseljevati so se jeli Japonci. Ravnokar je odšla prva četa izseljencev v Mehiko, poskusit srečo.